

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
: kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként **egyszer, szombaton, másfél íven.**

Előfizetési ár: egész évre **12 kor.**, félévre **6 kor.**

Egyes szám ára **30 fillér.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
: tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Imádság.¹

Haborús időben tartott egyházmegyei közgyűlés meg-
nyitásakor.

Erős várunk vagy nekünk, Istenünk. Kezünknek fegyver, szívünknek paizs. Te benned bízunk eleitől fogva s Te hozzád hozzuk szívünkben reménységünknek kevés maradékát. A Te országod ösvényeit keressük, szeretet és békeség Istene, országod ösvényét, melyet százezrek kiontott vére s millió szurony, felgyújtott részek égésének lángja, halálhörgők sóhajtásának fellege, harag tüze és bűneink köde fedez most el sóvárgó szemünk előtt.

Ide jöttünk Te hozzád, jó Atyánkhoz, hogy építtessük ezt az erős várat, amely a Te országod békeségének háza. Jöttünk, hogy a bosszú és gyűlölet kavargó tengerébe elvegyítsük a hit és szeretet parányi kristály-cseppjeit. — Jöttünk Atyánk imádkozni Te hozzád, a Te országod eljöveteleért, amelynek fegyverével ékes a mi szívünk, szánk, kezünk. De ó, mintha angyalaid megfogták volna fundamentomát országodnak, a béke országának s elvitték volna e véres földről messze, fel-fel, hová csak sóhajtásunk és váró szemünknek szárnyai repülnek, de kezünk, véres kezünk nem ér fel, hogy visszahozzuk, visszakönyörögjük.

Óh jó Atyánk, tekintsd meg ezt a földet, melyre embervér oceanja árad; e földet, melyről vér és imádság hull s annyi köny pereg! Óh, annyi itt a halál most, ahány az élet és nem tudjuk, hogy lesz-e annyi élet majd Te nálad és Te véled, ahány a halál itt e véres világban. A Te magasságod és a mi mélységünk az, amely az eget elválasztja a földtől, a Te országodat a mi országunktól. Magasságod és mélységünk között építhetünk-e hidat, melyen át a Te orszá-

¹ A felsőzempléni ref. egyházmegye őszi közgyűlésén, Sátoraljaújhelyen.

god az égből földre száll? Megérthetjük-e a Te szavadat a harci ágyúk mennydörgő szavától? Rálelhetünk-e útat elejére a vér, láng és füst vakító fellegeben? Taposhatja-e lábunk útat a véres sár után, amelybe léptünk? Megfoghatjuk-e kezünkkel kezéd, a Te irgalmas kezedet a miénkkel, amely véres a harci fegyverektől?

Felséges Isten, mennyei Atyánk, ha szíveinkben több lenne a hit, mint amennyi az élet és a vér; ha szeretetünkben nagyobb tenger áradna a világra, mint amennyi vér mostan elborítja; ha beszédünknek méze édesebb lenne, mint amily erős a mérge szíveinknek; ha benned bizodalunk bátrabb lenne, mint amily gyors a kétségbeesésünk; ha felfegyverzett kezünk erősebb lenne, hogy megragadnánk az ember-életet arató Halál kezében a véres kaszát; ha imádságunk hangja túlzengené az ágyúk gyilkos, öldöklő dörejét: országod ismét földre szállna tán?

De ez a világ most nem a Te országod. A vérontásban nem gyönyörködöl Te. A Te országod béke s szeretet. És a miénk a Halál birodalma: a vér országa és a bűn világa.

Vértengeren Te nem vezetheted át száraz lábbal választott népedet az ígéretföld: a béke felé. A Te Fiad nem ezért járt a földön. A Te Fiad nem így akarta ezt. De mi nem értjük sem szívét, sem ajkát.

Mi, akik itthon szívünk dobbanásán számlálgatjuk az élet-perceket: a Halál szaharájáról az Élet oázisára mentjük magunkat: ide szökünk Te hozzád, beszéded ligeteibe menekülünk. De azok közül, akik a mi pásztorkodásunknak nyájai: óh, mily sokan mentek az élet mezejéről a halálmezőre. Ott kint, itt bent olyan nagy a különbség. Ott kint az ágyúk toroka dörgi atkait. Itt bent imádság s ének szava zendül. Ott kint a szívek vért patakanak. Itt bent szívünkben imádság lassú árja csergedez. Ott kint halálba rohanak az élők. Itt bent életre jutnak a halandók.

Ott kint fekete füstből fekete-zászlós gyászt lobogtat a háború szörnyű vihara életünk felett. Itt bent a béke fehér zászlajával Te integetsz felénk még a koporsók fölött is. Ott kint elvész az imádság szava. Itt bent elnémul az ágyúdörej. Ott mennek, mennek: nem tudni hová? Itt bent az élet úti célja biztos. Ott-kint a harcosok hősei csatáznak. Itt bent a béke szolgálai szolgálnak. Ott hull a vér. Itt felszárad a könny. Ott künn az ágyúk s fegyverek dörögnek. Itt bent szívek dobognak csendesen. Ott kint aratnak a halálra. Itt bent pedig az életre vetünk. Ott lemondanak. Itt reménykedünk. Ott meghalnak. Itt Te újjá születtetsz. Ott búcsúzkodnak. Itt találkozunk. Ott cselekesznek. Itt meg gyászolunk. Óh, jó Atyánk, mily szörnyű visszaság, mily fájdalmas sok ellentét ez itt: ellentéte az életnek s halálnak. S Te ott is ott vagy. És Te itt is itt vagy, felséges Isten, nagy Jelenvaló.

Halál révén az élet ápolása, e véres földről derűs égre tekintés szívünknek minden kincse, vágyunknak minden akarata, reménységünknek összes ereje csupán csak ennyi most, amit Elődbe hoztunk. A többi erő mind a Te erőd, a többi remény mind a Te kezedben, a többi vágy mind a Te szent nevedben, a többi kincs mind a Te szent tárházadban. Te gazdag vagy; mi szegények vagyunk. Miénk a kérés; Tied az adás. Miénk a bűn; Tiéd az irgalom. És minden jó mi éltünkől hiányzik: Te nálad van, a Te országodnak kincse.

Egy új-világnak véres bölcséje, egy volt világ véres ravatala: az élet szentséges diadala, vagy a Halál világbontó diadala előtt imádsággal, félelemmel s reménységgel állunk Te hozzád. Most minden szívverés Feléd dobog. Minden álom és minden reménység, minden akarat s minden vágyakozás Te benned fészkel, Téged tud, Téged hisz és Te benned él. E véres világrendülés felett, melyben világok hálnak és születnek, a Te kezedenk árnyéka lebeg, mint a teremtés első reggelén. Vér árvizében, könnyek óceánján a Te szavadnak zendülése hallik. Kiontott vérnek párája Feléd száll. Imádság ez: a haldoklás imája. Fegyvercsörgésből hang ha szól: Te vagy. Égett falvaknak füstjén áttörő fény: a Te szemednek egy tekintete. Te valósítod valóra

vérrel s könnyel is a reménységet. A Te szavadra hódolathalálnak az élet s az életért és az élet előtt a diadalával kérkedő Halál.

Azért Te hozzád jöttünk, Istenünk. Téged kérünk, Hozzád imádkozunk, nyájad juhainak pásztora: törölje el hatalmas jobb kezed, száritsa fel szemed tekintete a kiontott vér s könnyek oceánját. Fogd meg kezét a véres háborúnak s sorsunk egére tüzd fel mielőbb a béke napját kegyelmesen. Országodat építsd meg itt alatt, miként a mennyben, úgy e földön is. Mutasd meg útat és ösvényedet s a boldogságnak nyisd meg ajtaját irgalmad aranykulcsával hamar. S a hidat, amely ég és föld között, szívüktől és szívedhez volt az út, a hidat, melyet összetört véres, bűnös kezünk: bocsánatból, szeretetből építsd meg újra, teremtő nagy Isten. Óh, mert Fiad testéből volt e hid s Fiad testének vére volt a vámja.

Jövel mi hozzánk és maradj velünk. Erőtlenységünk gyamolítsd erőddel, midőn vér és vihar veszélye közt imádkozunk és dolgozunk nevedben a Te országod eljövételén. Erős Isten: erősségünk Te légy Vigasztalónk: vigasztalásra várunk. Nagy békeosztó: békülést Te hozz. Látásunknak Te küldj alá világot. Szeretetünket Te vezesd, Te oszd. Kezünket fogd meg, szívünket egyengesd. Szavunkban Te szólj, intésünkben ints Te. Hitünkkel építs, reményeinkkel ápolj. Mert benned bízunk eleitől fogva, mert erős várunk, paizsunk Te vagy, óh népek örök pásztora, Ura, felséges Isten, mennyei Atyánk a Jézus Krisztus által mindörökre. Ámen.

Szombati Szabó István,
sátoraljújhelyi helyettes ref. lelkész.

Amiért ma is meghalnak az emberek.

Csodás idöket értünk meg az Isten kegyelméből. Azt sem tudjuk igazán, hogy ébren vagyunk-e avagy álmodunk?

Hősöket látunk a mi testi szemeinkkel. Hősöket, akikről azt hittük, hogy már csak a letűnt idök történelmének lapjain találkozunk velük. Előkelő családból való ifjakat, rongyok között, gondok között tengődő szegényeket látunk a

Református zsoltárok és imakönyvek

bárhol hirdetett áron a
legszebb kivitelben kaphatók

CSÁTHY FERENCZ
Debreczen legrégibb
könyvkereskedésében.

Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan eszközöltetnek.

harcmezőkre felvonulni. S halljuk, látjuk, olvasuk róluk, felőlük, hogy itten-ottan hősként hullanak el a harc mezején.

Bizony nagy idők ezek. Hiszen még nem régen egyik-másik, csája és kapuciner mellett medítáló ujságíró s némelyik magasabb politikával foglalkozó kávéházi apostol, a legnemesebb modort sejtető stylusban, a legmagasabb tenorból hirdette, hogy ma már a haza fogalma egyértelmű a nulla fogalmával, hogy ma már okos emberek el sem tudják képzelni egy komoly háború eshetőségeit. Hiszen ma már sokan olyan specialis gondolkozási tempóval voltak berendezkedve a hazáért vívandó háború eshetősége felől, mint egyik modern falusi paraszti ésszel rendelkező bánási felebarátom, aki néhány héttel ezelőtt, amikor a sabáci ütközetről beszéltem előtte, emígy nyilatkozott fölényes mosollyal: ne higgyen tiszteletes úr azoknak a háborús híreknek. Nem szabad ma már egyik embernek a másikra lönni. Hiszen a törvény is megbünteti ma már az ilyen cselekedetet. Meg aztán „kurázszi“ is kell ahoz.

Fájdalom, még nálunk is, ennél a régi dicső keleti népfajnál, a kultura sebesen robogó kocsija átzökent már itt-ott a mellékvágányra, a destructiv eszmék raktárai felé, akárcsak a franciáknál, ahol egy-egy kipuderezett színésznő kupléja meghatóbb melódia volt már a Notre-Dame székesegyház orgonájának kenetteljes bűgásánál.

Talán az Isten hatalma is azért bocsátotta reánk ezt a világháborút minden borzalmaival együtt, hogy sok-sok könnyelműségtől, büntől, vétektől tisztítsa meg ezt az évezredes, jobb sorsot érdemlő szegény magyar nemzetet. Hiszen a mi gonosz, alattomos lelkű ellenségeink, különösen a délvideki szerviánusok egyébre sem hivatkoztak a háború kitörése előtt, mint a magyar nemzet elpuhultságára. Abban a meggyőződésben éltek már a belgrádi hegyek alatt a komitácsik, a szerviánusok ezen undok martalócai, hogy most már nem azzal a régi dicső magyar nemzettel szemben fognak harcolni, mint annak idején, hatvanöt esztendővel ezelőtt a szenttamási sáncoknál és Tomasovác mezején.

S mi történt? Legyen hála az Úrnak, felkelt újra a magyar nemzet, mint egy férfiú. Óh

micsoda öröm volt itt látni, hallani lent a bánásban, amint a kúnsági fiúkat hozta lefelé a vonat, amikor egyes délvideki állomásokon a legderültebb kedéllyel követelték ezek a naptól barnított arcú katonák, hogy mutassanak már nekik egy élő „rácot“, mert ők most le akarnak velük számolni örökre, a haza nevében.

Sabácnál, Vajevónál, Visegrád tájékán és fent északon Galiciában bebizonyították a magyar fiúk, a magyar katonák, hogy ma is megtudnak halni a hazáért.

S így történt ez másfelé is. Így Ausztriában, és a nagy németek hatalmas birodalmában, Vilmos császár hazájában. Sőt mi több?! Így történt az még Franciaországban is, dacára a franciák fölényes, minden régi nagy eszmét, minden szent ideált lekicsinylő temperamentumának. Elmentek ám a hazáért harcolni még azok a pezsgő mellett dárídózó híres francia legények is, akiről fel is jegyezték bizonyos humorral a német ujságírók, hogy ricinus olajat és bolhaport is vittek a táborba.

Szóval bebizonyult a XX-ik század elején, hogy a hazaszeretet ideálja ma is él az emberi szívekben, lelkekben. A hazaszeretet géniusza az 1914-ik év nyarán palmaággal a kezében repült át az egész kontinens felett.

De vajjon egyedül csak a hazaszeretet géniusza tud ma már ilyen kimondhatatlan hatást gyakorolni az emberi szívre? Hiszen van ezen a világon más nagy eszmény, más szent ideál is, amelyik sok lekicsinylésben, sok megvetésben részesült az utóbbi időkben. Itt van például a mi legmagasabb ideálunk, eszményünk, a hit világa, a legnagyobb élő valóság, az örökkévaló Isten nagy birodalma, titokzatos szent országa. Hát ezért a szent országért, a Krisztus által kijelentett igazságokért, vajjon támadnának-e olyan bátor hitvallók, mint a letűnt századokban? Lenének-e ma is vértanúi, gályarabjai a mi protestáns egyházunknak, mint annak idején a Boeskey, Bethlen s a Rákóczyak korában? Ez a kérdés az, amelyik ott lebeg ma előttünk akkor, amikor a hazáért elhalt hősök neveinek elolvasása után mintegy érezzük a hazaszeretet géniuszának szárnyacsattogását.

Ne csüggedjünk mi bibliás kálvinista papok,

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig *

akik az Isten országának szent szolgálatára köteleztük el magunkat. Bölcs Salamonként: Mindennek rendelt ideje van, és ideje van az ég alatt minden akaratnak. (Predikátor III. 1.)

Imé, az idők elhozták a hazaszeretet géniusának győzelmi idejét. Eljöhet nemsokára a mi időnk is. A „kalabriászagú“ kálvinista papok munkáját nem fogják megvetni, lekicsinyelni minden időben.

Ne aggódjunk mi felettébb módon egyházunk sorsa, jövője felett. Az idő mindent meghoz, mindent megérlel, éppenúgy, mint az őszi napsugár az egyes gyümölcsfajokat.

Hősök voltak minden időben. Legyen hála az Úrnak, a mi korunknak is meg vannak a maga hősei, akik véreket, életöket adják a hazáért.

Próféták és apostolok is voltak minden időben. Csak a mi korunk szeretné őket elhallgattatni. Ne féljete kálvinista papok!

A hazaszeretet géniusza már száll, repül, pálmaággal a kezében a nagy világ felett. Ne féljete! A mi hitünk és a hazaszeretet, régi iker-testvérek. A mi református vallásunk géniusza is megmozdul még s szárnyrakél a nagy világ felett.

Baráth Imre.

Őszi egyházi beszéd.

— Háborús időben. —

Alapige: Jerem, 8, 7.: Még az eszterág is az égben megismeri az ő idejét, mikor el kell mennie, az én népem pedig nem ismeri az Úrnak ítéletit.

„A szárnyas idő hirtelen elrepül,
Minden műve tűnő szárnya körül lebeg!
Minden csak jelenés; minden az ég alatt,
Mint a kis nefelejts, elenyész.“ (Berzsenyi.)

Valóban úgy van K. T.! Minden, ami lett, aminek kezdete volt, az ényészet bélyegét le nem törölheti.

Ami megjelent, eltűnik, aki született, meghal, nincs földi hatalom, mely e törvényen változtatni tudna.

Mintha csak nem rég történt volna, hogy a ki-kelet enyhe szaka virágfüzért font a természet homlokára, s ma már a kevéssel ezelőtt díszlő dús növényzet helyett száraz kőrök, elharvadt növények tűnnek előnkbe; s hol nem is olyan régen öröm virulás mutatkozott, sárgult levelek, lombjaitól megfosztott fák figyelmeztetnek az ényészet kérérlhetetlen parancsolatjára.

És mi mint érző szívű gondolkodni tudó emberek, nézhetnénk-e a természet múlandóságát hirdető jeleneit anélkül, hogy saját sorsunkra, saját életünkre gondolnánk. Hát mi nem az elmúlásnak a „halálnak árnyékában ülünk-e?“ mindannyian. (Zsolt. 107, 10.) Állhatnánk-e megérzéketlenül a haladó természet tanúságot hirdető jelenei mellett, mikor „még az eszterág is az égben megismeri az ő idejét, mikor kell elmennie“ (Jer. 8, 7.): mi az Ő képére teremtett valóságok nem értenénk-e meg az Úrnak ítéletit?!

Oh jertek azért, vessünk néhány figyelmes tekintetet a búcsúzó természet hervadó ábrázatára, forgasuk néhány pillanatig azokat a sárgult lapokat, melyekre oly sok lélekbe vágó tanúságot jegyzett fel a bölcs istenség keze, s tanuljuk megismerni azokat, melyeket az Úr ítelt mi fölöttünk.

* * *

A természetben minden a változás, a múlandóság törvénye alatt áll. Az átalakulásnak mennyi ezer féle változata vonul el tekintetünk előtt csak kevés idő lefolyása alatt is. És e törvény alól mi emberek, Isten képére teremtett valóságok se vagyunk kiyéve. Avagy „kicsoda oly erős az emberek közül, hogy éljen s ne lásson halált soha?“ (Zsolt. 89, 48.)

Mutassatok csak egy hajszálat, mely állandó volna, mely képes volna dacolni az idő vasfogával? Mutassatok egy fűszálat, mely épen marad, ha az őszi szél hervasztó szele megérinti! . . .

Avagy az embernek minden ereje, dicsősége nem a múlandóság törvénye alá van-e vettette? Régi dicső-

KRAUSZ GYULA

∴ KÉZIMUNKA-ÜZLETE ∴

DEBRECEN,
KOSSUTH-UTCZA 3. SZ.

Nagy választékban kaphatók:

Selymek és
Pamutok
Északi szövetek
Netz-kanavák
Filé
Madeira vásznak
Kongrék
Szultán-szövetek
Aida

Torlónia
Kelim
Futók
Miliók
Tálczakendők
Asztal- és ágy-
terítők
Függönyök
Smyrnák

— Montirozások és himzések —
a legjutányosabb árban készíttetnek.

ségnek világrengető birtokosai, kiknek egyetlen intésére nemzetek töröltettek le a föld színéről, hová lettek? Eltűntek ők, hogy helyet adjanak egy még nagyobb hatalomnak; s az enyészet sötét éjje borult szétfoszlot nagyságukra. A történelem megcáfolhatatlanul hirdeti, hogy évszázadoknak hatalma, dicsősége mindig az előbb századok hatalmának romjain épült fel.

Bizony azok a földbe tiport sárga levelek, melyek nem rég még ott fenn a fáknak ágain szívták magukba a napnak éltető sugarát: enyészetükkel méltán jelképezik a földi dicsőségnek múló ragyogását...

Változás alá van itt vettve minden. A jóllétet, békességet: inség, háborúság, a dicsőséget: megalázás, az életet: halál váltja fel.

Az idő mindent megváltoztat. Testünknek is előbb-utóbb vissza kell térni a porba, melyből vétetett.

Mindezeket érezve és tapasztalva, bármennyire igyekezzünk is magunkat visszatartani tőle, ajkunkra tolu a kérdés: hát ilyen az élet? Hát ezért alkotta Isten az embert?!

Küzd, vív, harcol, éjet-napot eggyé tesz, hogy övének boldogulását előmozdítsa, s ezzel magának is nyugodalmas, boldog otthont létesítsen. Isten lángoló szellemének sugarával, melynek egy paránya benne is él, hat, alkot, fenséges dolgokat művel. Az emberi ész és erő csudás hatása a legmagasabb régióktól a tenger legmélyéig bámulatos eredményeket szül. S miért mindez, ha az emberi ész minden alkotása az alkotóval együtt porrá lesz és elenyészik időnap előtt?!

K. T.! Bár önkénytelenül törjenek elő lelkünkől ezek s az ezekhez hasonló kérdések, elcsüggednünk, az az emberi lét s munka célja felől kétségkednünk soha nem szabad.

Annak a láthatatlan hatalomnak, kinek egy tekintete világokat teremt s világokat teszen semmivé, az akaratából jönnek elő mind e változások.

Minden elmúlik, hogy legyen, meghal, hogy újjá-szülessék. De ez a változás, melyet osztályrészünkül mért ki a bölcs isteni Gondviselés, csak jobb, dicsőbb

lehet, ezt beszéli nekünk a természet minden változása, ezt az ősnek hulló levele.

„Új eget és új földet várunk mi, az Ő ígérete szerint, melyben lakozik majd az igazság“. (2. Pél. 3, 13.)

Elhullunk ugyan, mint a fák levelei, porba tér a test, ahonnan vétetett, de csak azért, hogy ott, mint az elhintett mag, új alakot öltösn és sohasem hervadó virágzásra keljen ki porhüvelyéből; s egy szebb boldogabb, minden földi háborúságtól ment dicsőbb világba költözzön át.

* * *

De ha már így van, ha a napnak csudás tüze a rügyek mélyén alvó virágokat csak azért kelti életre, hogy a hirtelen támadt északi szélnek hideg fuvallata elhervassza s szétszaggassa azt: miért teszi az ember boldogtalanság szinterévé e földet s pokollá arasznyi rövid életét; miért van az, hogy az ember önző, durva kézzel tépi szét a testvéri köteléket, melyet Isten hozott létre s az ő egyszülött Fia, a mi Megváltónk önfeláldozó munkájával igyekezett elszakíthatatlanná tenni: ki tudna e kérdésekre megnyugtató feleletet adni?!

Avagy más oldalról, honnan van az a halált megvető elszántság, az az önfeláldozó készség ott a távoli haremezőkön? Mi acélozza meg vitéz katonáink lelkét, hogy semmi véstől, semmi borzalomtól vissza nem riadva törjenek előre egész a diadalomig, ha száz halálnak néznek is elébe? Én azt hiszem, úgy gondolom, hogy nem más, mint az a tudat lelkesíti őket, hogy az ő küzdelmük, az ő győzelmük nyomán, a mostani szenvedés és pusztulás felé vívő bizonytalan helyzetből új tavasz, új élet, boldogabb, szebb jövő fakad, s az ő elhullatott vérök nyomán áldás árad széles e hazában.

„Hol legtöbb honfivér lépé
A harci síkokat:
A népszabadság ott tenyész
Legszebb virágokat!“ (Bajza.)

Az ősnek e komor, borongó napjaiban az élet viszontagságai, azok a nagy megpróbáltatások, melye-

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadseregszállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

ket most át kell élnünk, valahogy természetesebbeknek megnyugtatóbbaknak látszanak. Hiszen azok a szomorú változások, Isten ítéletének ama megrázó jelenetei, melyeket a háború eseményei hoznak elő, valóban úgy tűnnek fel, mint szükséges előzményei egy elkövetkezendő jobb időnek, mint ahogy az ősznek nedvessége, komor, hideg szele s lehulló levelei jóltevéleg, termékenyítőleg hatnak a föld rétegeire. A nagy apostol Pál szerint is *„minden dorgálás pedig, jóllehet nem láttatik örvedetesnek, hanem szomorúnak, végtére az igazságnak csendes gyümölcsét adja azoknak, kik abban gyakorolták magukat“*. (Zsid. 12, 11.)

Ugy tanultuk, s úgy is hisszük, hogy a világon nyom nélkül semmi el nem enyészhet. Még az az életelen anyag, a legalsóbbrendű alkotása a Mindenhatónak se semmisülhet meg, legfeljebb alakját, formáját változtathatja. Hát a lélek s annak csudás alkotásai; az az isteni szikra, a gondolat, mely termékenyít, csirát hajt s évszázadokra kiható sugarakat vet: elenyészhet-e?

K. T.! „Semmi sem esik a világon ok és egybefüggés nélkül; ami történik ma, annak magvai évtizedekkel ezelőtt hintettek el, talán senkitől sem sejtítve; s ami történik ezután, az a mostani tettekből, gondolatokból sarjad ki“.

Az az áldozat, melyet testvéreink, honfitársaink hoznak most istennek akaratából, egy szebb, dicsőbb jövőnek a csiráját hordja magában.

E tudat adjon erőt nektek a veszteség fájdalmának elhordozására, kiket távollevő kedveseitek sorsa aggaszt, s talán már elvesztése keserít.

Ti hitvestársak, kiktől a sors, ha mindjárt egy időre is elragadta földi életeteknek gyámolatát, töröljétek le könnyeiteket, az a jó mennyei Atya leszedi rólatok a bánatnak múltó sárga levelét, hogy helyet adjon új üde leveleknek, s az öröm virágát fakassza a bánat-szülte hervadásnak helyén!

Ti öreg szülék, kik édes gyermeketeket, öregségetek támaszát és vigaszát bocsátottátok el a haza védelmére, nézzétek, azok a falevelek egymásután mind

földre hullanak. Ha netalán kedves fiatok elhullana ott a harcmezőn, vigasztalódjatok a ti életfátok levelének elhullása után, fellelitek, meglátjátok, újra ölelitek azt, ki a hazáért, e második édes anyáért hősi halált halt.

És ti elhagyott kicsiny gyermekek, kik még most a veszteség nehéz fájdalmait érzitek szívetekben, s a rég nem látott, talán már nem is élő édes apátokra mint örökre eltávozottra gondoltok, erősítsétek meg szíveteket. Majd egykoron, ha felnövekedtek s megértitek, hogy mért hagyott el benneteket jó édes apátok, büszke érzés gyúl ki szívetekben, hogy ő az édes hazáért halt hősi halált; most pedig nézzetek arra a lombjától megfosztott fára, s jusson eszetekbe, hogy amint annak életén, úgy a ti életeteken is egy gondviselő édes Atya örökösök, híven vigyáz felettetek és soha, de soha nem hagy el benneteket.

De én azt is mondom nektek, reméljétek, azt az elveszettnek hitt édes apát a mindenható Isten kegyelméből, lehet rövid időn, viszont láthatjátok.

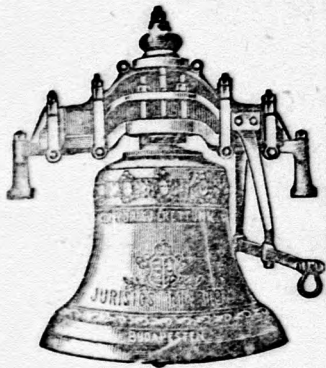
Bizzatok! Az az Isten, ki a hervadásból is új életet tud teremteni, örömet fekaszt a ti hátkódó, szomorkodó szívetekbe is.

*

Az őszi hervadás után új tavasz derül; azok a vérrel áztatott mezők újra zöldelni fognak, s új virágot hoznak; a kapott sebek begyógyulnak, a veszteség fájdalma idővel enyhülni fog: az enyészet, az elmúlás helyén új élet és elevenség fakad. Ezt beszéli, ezt hirdeti nekünk az őszi hervadó természet sárguló levele. Óh, tanuljuk meg olvasni annak néma, mégis sokat mondó tanulságát s *vegyük eszünkbe azokat, melyek a mi békességünkre valók“*. (Róm. 14. 19.)

Az a törhetlen bizalom egy szebb jövőben, az ősz komor kódén átvillanó reménysugár világítsa be mindnyájunknak a lelkét e nehéz napokban; s Istenre tekintve türo lélekkel, keresztyén megnyugvással hordozzuk ez életnek minden reánk mért megpróbáltatását. Ámen.

Bokross Elek,
ref. lelkész.

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején ő felsége a király által 2 aranykeresztellett kitüntetve

Mesekönnnyű indítás, nem rezgetti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kicserélését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. **** Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

A kátémagyarázathoz.

Mélyen tisztelt Nagytiszteletű Szerkesztő úr!

Mint a mostani gonoszul ránk erőszakolt háborúban hadseregünk vezetését és csodálatosan vitéz katonáinkat az a tudat lelkesíti a laghathatósabbban s bátorítja egész a diadalomságig, hogy a győzhetetlen igazság mi mellettünk van, úgy a mi református egyházunk igaz tagjait és vezetőit hitüknek ama nemes harcában az kell, hogy lelkesítse, bátorítsa a legjobban, az a tudat kell, hogy megtartsa holtig való hűséggel a mi táborunkban, a mi egyházunkban, hogy ebben a mi vallásunkban, ebben a *mi egyházunkban mi velünk, mi mellettünk van az Isten beszéde, mi mellettünk, mi velünk van az igazság!* Ebben a tudatban kell erősíteni híveinket, hogy református egyházunkhoz áldozatrakész szeretettel végig hívek legyenek. Hatalmas segítség e nagy munkánkban a kátének a magyarázása. Református hit- és egyházi életünk öntudatosabbá tétele s felvirágoztatása érdekében nem lehet eléggé hangsúlyozni ennek a káté magyarázásának a szükségességét. Hangsúlyozta ezt például a bihari ref. egyházmegye is többször úgy, mint a legutóbbi őszi közgyűlésen is tette, mikor az egyházmegye állapotát híven vizsatükröztető esperesi jelentésében ezt mondotta: Mivel a *szektáskodók ostroma* több egyházközségünkben még mindég érezhető és *ezzel szemben* a gondos bibliamagyarázat mellett híveinknek a tiszta evangéliomi hitben való megtartása és megerősítésének nagy munkájában *hatalmas segítség* a hit- és erkölcsi igazságoknak a *heidelbergi káté* alapján való *fejtegetése*, ezért nagyon kívánatos, hogy ezen több százados múlttal dicsekvő gyakorlat szószékeinken *a maga helyét mindenütt megtartsa*. E pont olvasásánál a bihari ref. egyházmegye nagyképzetségű kiváló esperese felszólalván, nyomatékkal fejezte ki, ha jól hallottam, azt, hogy ennek a *kátémagyarázatnak a megtartása*, vagy meg nem tartása, vagy bibliamagyarázással felcserélése *ne függjön a lelkész akaratától*, hanem a törvényes gyakorlatot betartva vasárnap dél-

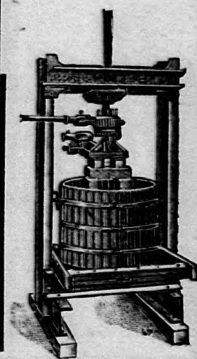
utánonként minden lelkész kátémagyarázatot tartson. Nagyon kívánatos is, hogy ez így legyen minden ekléziánkban, s mindent, még egy szót is szívesen kell fogadnunk, ami ennek a kátémagyarázásnak megkedveltetését, elősegítését célozza. Ha már ott az egyházmegyei gyűlésünkön nem volt idő e tárgy mellett egy pár ilyen szót emelni, mivel ezt azóta írásban se tette tudtommal senki se, azért legyen szabad nekem, a mélyen tisztelt Nagytiszteletű Szerkesztő úrnak, s ha lehet, a debreceni „*Protestáns Lap*” igen tisztelt olvasóinak a köz érdekében elmondani a kátémagyarázatnak hitünket erősítő s így nagyon szükséges voltát bizonyító, több mint 26 évi lelkészkedésem alatt szerzett ide vonatkozó tapasztalatomat.

Mielőtt a kátémagyarázat hitünkben erősítő voltát mutató tapasztalataimból röviden csak egy párt felhoznék, meg kell itt jegyezni, hogy ilyen tapasztalatok szerzésére engem azzal indított, azzal segített a jó Isten, hogy jól szívembe véste néh. *Balogh Ferencnek* debreceni feledhetetlen theologiai tanárunknak, az egyháznak hitvallás nélküli szintelenségéről, egyházunk igen sok tagjainak hitünkbeni ingatagságáról tartott rövid beszélgetésünk közben nekem mondott eme szavait: „*Mint református lelkész sohse feledje, hogy az egyház hitvallás nélkül olyan, mint iránytű nélkül a hajó, melyet a szél ide s tova hányhat!*” Ezen nekem irányt mutató szavakra én a szentírással s a hitvallásokkal, holland és német írás és kátémagyarázók után behatóbban foglalkoztam, mint addig, s mikor így hitemben erősödve kerültem baza a jó hollandusok közül, lelkészkedésem kezdetén mindjárt azon igyekeztem erre minden alkalmat *áron is megvéve*, felhasználva, hogy egyházamban mindenkit meggyőzzek arról, hogy a biblia szellemével, tanításával égyezik a mi vallásunk, hogy így ezt a rám bízottak közül az én mulasztásom miatt egy lélek se hagyja el sohse. Ezen munkában tapasztalatom szerint a legjobb segítség a *heidelbergi káté* magyarázása. Beszéltem is, beszélek is én erről már elemi iskoláink vallásóráin is, úgy, hogy

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, városház sarkán

Egyedüli raktár Hajdu vármegye és környékére. Eredeti friedlandi „Premier” és „Meteor” **folytonégő kályhák**, óriási megtakarítás tüzelő anyagban. Szabadalmazott s javított golyós csapágyon forgó „Ursus” **borsajtók** kifordítható kosárral, a törköly egydarabban jön ki, a must vasrészekkel nem érintkezik.

már ezen elemisták is örömmel vallják magokat reformátusoknak. A konfirmálandók előttem már felelnek a heidelbergi káté és a 2-ik helvét hitvallás keletkezéséről, tartalmáról és felosztásáról is. A megkonfirmált fiúk és leányok az ismétlődő vallásórájokon és vasárnapi iskolákon a biblia olvasás mellett gyakran olvassák a dr. Erdős József volt újsóvei ref. lelkész, most debreceni egyetemi tanár által átdolgozott, 1884-ben kiadott (kis) Heidelbergi kátét és ugyancsak ezen tudós tanárunk által eredetiből fordított s egyházkerületünk lelkészi értekezlete által 1907-ben kiadott második Helvét hitvallást, magyarázattal pedig én kísérem a felolvasott részeket, melyből a következő órán a legszükségesebbeket kikérdezem. Az így tanított iskolahagyottakból, a 15 éven felüliekből alakuló ifjúsági egyletben már magok a fiúk és lányok igazolják vezetésem mellett bibliai helyekkel a mi vallásunknak, a káténak a tanítását, s így ezen egyletben egyéb ismeretterjesztő és nemesen szórakoztató foglalkozások mellett arra is készülnek ezek a fiatalok, hogy ref. vallásunkat a szektáskodókkal s a más vallásúakkal szemben megvédjék és hogy azt házasságra lépéskor vagy máskor senkiért és semmiféle kincsért el ne hagyják, vagy más vallással fel ne cseréljék, hitszegés bűnébe soha ne essenek. Járnak ezen fiatalok az idősebbekkel mindenkor templomunkba különösen a vasárnap délutáni kátémagyarázatokra. Tapasztaltam, hogy inkább elmaradnak, ha muszáj a délelőtti templomról, de a délutáni kátét sohse akarják elmulasztani, némelyek, akik azt mondják, hogy a legtöbb délelőtti beszédek felől lehetnek akármilyen vallásúak, de a vasárnap délutáni káté megszeretteti velök boldogító vallásunkat és megtartja őket ebben mindvégig. Meg is veszik az így megszerett káténkat többen, hogy, mint mondják, el ne tévedjenek, mint sok hitvallásunk nélkül bibliázók, irányt ne tévesszenek *kalauz* nélkül az Írás rengeteg nagy erdejében. Vannak, akiket vallomásuk szerint a baptistákodástól a XXVI-ik vasárnapnak, vannak akiket Rómától a XXXV-ik Úrnapjának a magyarázása mentett meg. A legelső Úrnapjának magyarázására csak nem rég egy atyafi ezt mondta: Aki ezt az egy kátémagyarázatot jól megértette, az nem csak a rendes adóját fizeti szívesen egyházunk fenntartására, hanem igyekszik erre ajándékozni is. Én Isten iránti hálából azért, hogy *Jézus tudományát vallhatom*, azért, hogy *református lehetek*, egy olyan ajándékot adok eklézsiámnak, amely ennek halálom után is minden évben jövedelmezzen, fizessen helyettem. Szavát ezen derék atyafi be is váltotta, mert halála előtt harangot vett ajándékba, amely minden temetéskor fizet az eklézsiának. Még a mostani háborúra is a kátéből hallottunk mi — mond egy másik atyafi — legelső jó tanítást, mert ez már a mozgósításkor július 26-ikán az V-ik Úrnapjának a magyarázásában megmondta, hogy kire kell mint *fővezérünkre* teljes bizalommal *nézniünk*, hogy *győzzünk* és *mielőbbi békében szebb*

és jobb időket élhessünk! Csak magyarázzák is Tiszteletes uramék ezt a mindig jó kátét, hadd erősítsen bennünket hitünkben, egyházunkban jobban-jobban meggyőződve arról, hogy a *mi református vallásunk úgy tanítja a keresztyén vallást, mint Jézus és az apostolok tanították.*

Ennyit akartam kátémagyarázásunk hiterősítő, hasznos, így szükséges voltának bizonyítására felhozni és ha ezzel ezen magyarázatok megtartása iránt csak egy olvasóban is érdeklődést keltettem, akkor már nem hiába írtam le ezen levelem, melynek szíves közlését köszönve vagyok a mt. Nagytiszteletű Szerkesztő úrnak őszinte igaz tisztelettel

Élesd, 1914 október.

alázatos szolgája:
Dávid Gyula,
református lelkész.

Amikor én kétségbeestem.

Levél a szerkesztőhöz.

Kálvinista pap vagyok. Nagyon jól tudja azt Nagytiszteletű Szerkesztő Úr! Hiszen ha nem az volnék, ha más valaminek teremtett volna az Isten: akkor nem volnék annyira tolakodó, akkor nem fárasztanám azzal, hogy még kétségbeesésem történetéről is értesítem. Nemesak kálvinista pap, más valami is vagyok. Sőt ez a *más valami* cím illet meg inkább, mint amaz első. És még ezután a *más* cím után az is jöhet, hogy: *egyéb semmi*. Tehát, hogy kálvinista pap sem vagyok, mert annak, aki ezt a mindenekfelett szép címet viseli, tudnia kell, hogy a „kétségbeesés a legsötétebb isten-tagadás; — hogy a kétségbeesés pokoli hang, amely felkiált az égre: nincs tebened Isten, akinek gondja volna az emberiségre“. Tehát, ha kétségbeestem, azt fejeztem ki, hogy nem vagyok kálvinista pap, sőt sem *valami más*, hanem pusztán: *semmi*.

Hanem hát, meg van ez én kétségbeesésemnek a története. Ha meghallgatja Nt. szerkesztő úr, elmondom. Kötelessége is meghallgatni, mert a gyónó áll az előtt, akitől feloldást vár. Tehát:

Valamikor régen azt hallottam, hogy egy elvetemült rabló-banda megbízása folytán felbérelt gazemberek meggyilkolták két országnak trónörökösét s annak eszményiesen szép lelkű nejét. Nagyon fájt. Elmentek, akiktől vártuk, hogy... „megvirrad még valaha“. Elmentek: a talpig *férfi* és a minden ízében *asszony*. Az asszony, akit egy felséges asszony „csendes grófnő“-nek nevezett. Akiről képet alkottam s a kép a történelem mélységeiben vész el:

„Lelked most a felhők közt tünt el,
Ábrándból szárnyat kötött:
Majd álltal a bölcs gyönyörével
Egy virág, egy bogár fölött! —

Tudtál égen és földön járni...!
Valál... magasztos... gyermeteg,
A fenséges és a parányi
Emelt, s bírá figyelmedet¹.

Elmentek. Megnyugodtam. Bár ezt a nyugalmat kezemnek ököllé szorulása egy kissé megcáfolta. Megnyugodtam, mert pap voltam s kétségbe nem esve, hittem, hogy jönni fog valami.

... Jött. A nagy grófnak üzenete. Remegve féltem, hogy a szerb teljesíteni fogja. Hiába protestál Nt. szerkesztő úr a kifejezés ellen. Így volt. Nem tehetek róla. S mikor nem teljesítette... dehogyan is estem kétségbe. Sőt eszembe jutott a magyar vezér... a magyar tábornok. Fülemben csengett: „ti kutyák“, kiáltványa. ... Dicsőült szellem! te nem érhetéd meg szivednek vágját... megfosztott tőle az aradi bitófa... de ime nézz alá a magasságból, hol elvetted társaidal együtt a félistenségnek örök koronáját... nézz alá s meglátod, hogy most kiirtva lesz amaz undok féreg...

... Jött azután, hogy az orosz hadat üzent nekünk. Az orosz, a muszka...

... Harangszót hallottam. Itt a határszélén taszítom egyik napot a másik után. Kényem-kedvem elle nére van, de muszáj taszítani! A lengyelországi harangokat hallottam:

„... Bem-bem... bem-bem...
Azt kongják: bosszút állni vissza jön Bem!
S ha mindjárt századok, vagy ezredévek,
Egykor beáll a rettentő ítélet:
Lobogni fog felséges zászlaja:
Mi elveszünk, nem veszhet a haza!
... Harangok zúgják, szellők szertehordják:
Bem visszajön, hogy éljen Lengyelország!“¹
Élni fog!

... Nem estem kétségbe...

Sőt! Bocssásson meg Nt. szerkesztő úr gyengeségemért... fiaimmal megtanultattam Tompa a „Szellő“ c. költeményét... a többek között...: Magyar testvér!

„Csatákon születve nemzeded:
Nem illő, hogy szablyád nem fened!
Ha oda hős kardja, melle kell:
Gyalázat rá, aki vesztegel!
Régi szomszéd!... túl az ormokon...
Jertek! jertek!... vár a hős rokon!“

Megyünk. Hiszen az orosz jön. Az üzent nekünk hadat. Nekünk... akik annyival tartozunk neki! Menjünk!...

Az 1849-iki napokat túlélte magyar keblek dagasztó reménye most fog valóra válni, a remény, hogy: „lesz még szőlő, lágy kenyér, lesz még a kutyára dér“.

Olvastam valamit. Ez az: Nagy-Szeben bevétele után Bem Tolnai Gábor őrnagyot azzal a föladdattal küldte le a Bánátba, hogy a temesvári vár őrsége és a Puchner serege közötti közlekedést vágja el. Tolnai

¹ A lengyel népnél a harangok legendája Bem magyarországi hadjárata után keletkezett. Michelet: „Lengyel- és Oroszország“. 32-ik lap. SZOK.

ment. Már hogynem ment volna, mikor Bem küldte. Valami regényes oláh faluba érve, megpihent, három napi menet után. Egyszer Tolnai szétnéz a táborban s látja, hogy két huszár, még pedig Württemberg, javába püföli az oláhokat. Az őrnagy haragjában alaposan megkardlapozta a huszárokat, azzal visszament a tisztek közé a tábori szállásra — a körösmába. Mért hogy nem voltam én is ott? Mert hiszen a tintás (tentás, vagy ténás) üvegnél csak jobb kalamáris a kulacs! Rövid néhány perc múlva, illő kopogtatás után a szobába belép két huszár ezzel a szóval: „Jelentjük alássan őrnagy úrnak, csak azért jöttünk, hogy megkérdezzük: miért tett szett megkardlapozni pajtásainkat?“ Tolnai felelt: „Fellelősséggel csak Bem tábornoknak tartozom; hátra arc, indul!“ Jelentjük alássan, megértettük. Ezzel a két huszár elsarkantyúzott.

Filep Albert honvédszázados kevés idő múltán utánuk ment és hallott egetverő káromkodás között ilyen hangokat: „Ezért jöttünk mi haza Galiciából, ezer veszély között? Így bánnak itthon a magyar huszárokkal? Rongyosak, éhesek vagyunk, lénung nincs napok óta; jöjjön csak a német... legyen ami lesz, megyünk vissza!“

Javában dühöngtek, midőn sebes vágatva megérkezik a két portyázásra kiküldött huszár s jelenti: „Itt az ellenség. Itt a német!“

Szent és nagy Isten; mi lesz most!? — sóhajt fel Filep Albert. Mi lesz?! Szól a huszár: „no kutya németje, aki megáldott... (stb. úgy öt percig egy szuszra) épen jokor jöttél, jó kedvünkben kapsz, most megtanítunk rá, mit tud a magyar!“ És megtanították. Véres homlokkal szaladt vissza az ellen, hátra csak azokat hagyva, akik fübe haraptak.

Én is úgy gondolkoztam, mikor jött az orosz hadüzenet. Ért engem nt. Szerkesztő úr? Én is kaptam kardlapot és csikorgattam a fogamat... de azután csak úgy szóltam: hadd jöjjön az az orosz.

És nem estem kétségbe.

... Jött, hogy hadat üzent a francia, azután az angol. Nő a pálma a teher alatt. A magyar pedig pálma. Láttuk mi már Batu Khánt is... Szulejmánt is... ismerjük az ízét az orosz paprikásnak is... hadd jöjjön!

Isten, a magyarok Istene: most akarja beírni nevünket örökre kitörülhetetlen betűkkel a történet könyvébe; most akarja megmutatni, hogy a magyar választottabb népe a hajdani Izraelnél; most akarja megtanítani: „magyar és német, ti, kik egy ezredéven keresztül mint gyilkos ellenségek állottatok egymással szemben, kiknek költészete telve van egymás iránt táplált vad harag kifakadásaival, de kell, ti, kiknek anyái kölcsönösen rémítgeték gyermekeiket a másik nevének pusztaság említésével... tanuljátok meg, hogy ha kezdet fogtok, nem Európa, nem a világ népei, de maguk a poklok minden hatalmai sem vehetnek rajtatok diadalt!“

Az Isten akar tanítani erre. Ez volt a gondolatom, mikor jött az angol, a francia hadüzenet. És nem estem kétségbe.

Hanem azután bekövetkezett ez is.

Most. . . ma.

Még a reményem is elveszett.

Igazán kétségbe estem. . . Eltöröltetünk a földről... Emlék sem marad, hogy itt, Európának a közepén, magyar s német élt. . . Fejfánkat már faragják az ácsok. Kábult fővel hallgatom fejszecsapásaikat. Olyan bús az; azt mondja mindenik csapás: „meghalva én nemzetem! halálad már elvégeztetett!”

Kétség vett rajtam erőt. Hinni, bízni, remélni nem tudok. Csak sóhajtozom:

„Repülnél lelkem, fenn repülnél
A táj szellőivel,
Mely a nyílt rónaság felett még
Szabadságot lehel.
De a magasból földre von le
A súlyos fájdalom,
Fenn még jobban elédbe tűnévén
A sors alázza hon!”

Meghalunk. . . elveszünk. A német császár úgy, mint a magyar király. A német birodalom úgy, mint az osztrák-monarchia s benne Magyarország. Hiszen megkaptuk a hadüzenetet: montenegrótól. Montenegrótól. . . „MONTENEGRÓTÓL!”

Láttam valamikor, hogy a reá szeliden alátekintő holdat ugatta a kutya. Ám nem láttam s nem hallottam, hogy a hold visszaugatta volna. De még olyan bolond kutyát nem láttam, amelyik a fényes napot ugatta volna meg.

És ime kisül, hogy mégis pap vagyok. Még pedig jó pap. Más úgyse mondja, hadd mondjam legalább én. És argumentumom is van reá. Mert erről tartja a közmondás, hogy *hóttig* tanul. Hát nem tanulok én ma is? . . . Hogy van olyan kutya is, amelyik megugat egyszerre nem egy, hanem két napot?!

Máskülönben kérve, hogy a kétségbeesettét vigasztalja meg, vagyok nt. Szerkesztő úr iránt kiváló tisztelettel
Garbóleon, 1914 aug. 16.

régi híve
Garbóci.

U. i. A Tükörcserepek íróját üdvözlöm, dicsérő sorait köszönöm, de a Himnusz megjelését most nem helyeslem. Legyen rá Arany a tanúm, kit valami énekügyi bizottság (ez is fejelni akart) a zoltárok átdolgozására felszólított. A költő nem vállalkozott. „Nem pedig — úgymond — azért, mert nem tudok szebbet adni Szenezi 90-ik zoltáránál, meg a többinél se”. Lehet, hogy most akad vállalkozó, de jobbat az sem fog adni. (Fenti.)

Egy katona levele papjához.

„Igen tisztelt Lelkész úr!

Bocsánatot kérek, hogy ezen pár soraimmal alkalmatlankodom, de kötelességem már felkeresni egy pár sorral. Kívánom a jó Istentől, hogy ezen levelem friss

és jó egészségben találja minden családját. Bocsásson meg lelki atyám, hogy ceruzával irok, mert itt nem lehet tentával.

Igen tisztelt lelkész úr! felkérem, mint hű szolgálója, az Úrnak nevében, legyen szíves nekem küldeni egy kis imakönyvet, amiből én mindennap dicsérjem az Istent. Így is áldom szent nevét mindörökkön örökké. De ha a nagytiszteletű úr lesz szíves küldeni, akkor még jobban dicsérem és magasztalom az ő szent nevét. Így is jártomba-keltembè csak az ő szent neve van mindig eszembe, hogy szabadítsa meg az ő benne bízokat.

Felkérem, hogy az én kis lányomért, aki nem tud beszélni, legyen szíves egy imát mondani és a hozzám-tartozókért. A lányom 3 éves, Gara Eszternek hívják. Én is mindig imádkozom érte, hogy mire a jó Isten haza vezérel, akkorára adja meg neki a jó Isten, hogy beszéljen, ne legyen néma. De ha így végezte az Úr, akkor sem zúgolódom, hanem bízom ő benne, hogy mindent úgy végez, ahogy ő jónak látja.

Bizony nagyon messze vagyok a szülő falumtól és nem hallhatom minden vasárnap az Isten igéjét. De ha haza segít az Úr az ő kegyelmével, akkor elfogjuk énekelni ama szép éneket együtt: a XXIII-ik zsolt. 2. vers. Ha a halál árnyékába járnék is, De nem félnék még ő sötét völgyén is, Mert te mindenütt jelen vagy én velem, Vesszöd és botod megvigasztal engem És nekem az én ellenségim ellen Asztalt készítesz s eledelt adsz: bőven.

Alázatos szolgálója, a hazáért harcoló hű alattvalója
Infant. *Gara Károly* stb.“ (a cím.)

Nagytiszteletű Szerkesztő Úr! Ez a levél beszél magáért s talán megérdemli, hogy közölve legyen s megösmernék belőle — akik elolvassák — a mi magyar népünk fiainak egyszerű, becsületes gondolkodását, istenfélelmét s ragaszkodását, bizalmát papjához, aki előtt egész lelkét őszintén tárja fel. Én bizony megkönnyeztem. Megindult szívvel csomagoltam az Uray-fele kis imakönyvet s adtam választ e most katonamondurban levő buzgó, templomlátogató hívemnek. Sőt, hogy speciális érdekeire is tekintettel legyek, az alábbi imádságot róva össze nagy hirtelen, azt is elküldöttem neki a kis imakönyv pótlásául. Hogy a kellő hangot eltaláltam-é: ítélje meg szerkesztő ur s igenlő esetben kérem, tegye érdemessé a nyomdafestékre:

„*Alkalmi imádság*: Mindenható Isten, mennyei édes Atyám! ki szent Fiad, az Úr Jézus Krisztus által egykor halottakat támasztottál, betegeket gyógyítottál, örömet vittél minden hajlékba, mindennekkel jól tevén; ki nem szünsz meg kegyelemmel alátekinteni a te gyarló, érdemtelen gyermekeidre és ma is jót teszesz mindenkivel: hozzád imádkozom.

Téged keres lelkem, ha áldasz, ha sújtasz; napfényben, derűben, mosolygós örömben, mint sötét bo-

rúban, aggodalom, félelem és kétségek között Te vagy a lelkemnek birodalma, vára.

Hozzád menekülök, ha könnyes a szemem, mert nem láthatom azt, kit életem hű társául, örömöm, bánatom megosztójává Te magad rendeltél. Te hozzád száll imádságom szava könyörgést meghallgató nagy Isten! hogyha nem hallhatom kicsiny leánykám ajkiról, mit oly régen kérek s oly epedve várok, az első szót: apám!

Tudom Uram! hogy nem mondhatja a földedény az ő mesterének: miért alkottál engem így s amúgy?... Az emberek földi sorsa kezében volt és van s még a ránk nézve kedvetlen dolgokban is a te bölcseséged, hatalmad és jóságod nyilvánul. De bocsáss meg, óh szerető Atyám! kinek szavára a holt is feléled, sánták járnak, vakok látnak, a bénának ereje visszatér és a *némának ajka énekel*; — bocsáss meg, óh irgalmas Isten! ha atyai szívem tépelődéseit hozzád vivén, esedezem, kérlek, hogy tégy csodát szívem szerelmével, kicsiny lánykammal is. Hallgatag ajakát, amelynek beszédét lezárta volt eddig a te bölcseséged, akaratod ereje, jóságod hatalma gyógyítsa, nyissa meg családi örömré, reményül, vigaszul.

Tarts meg engemet is vezérlő Istenem! hogy akik a haza védelmére elhívott szolgálóban, bennem, óh jó Atyám! a messze elszakadt hitvest, édes apát visszavissza várják, — avagy szülék és rokonok szeme hullat könnyét érte: viszontlátás felől táplált édes reményüket ne lássák csalódva. Oltalmazd meg őket, az én véreimet, védj meg mindnyájunkat.

Mindenható Felség! Az egymásért való küzdés, gond, aggodás sötét borulatán mielőbb gyújtsd fel a ránk bízottakban való hű sáfárkodásnak, a boldog viszontlátásnak derült, fényes, jutalmazó napját!...

Engedj visszatérni győzelem jelével, egészségben, békén kit-kit otthonába magyarok Istene, sorsunk édes Atyja! Sőt bármit mérj reánk, csak a hívség, az akaratodon való megnyugovás lelkét ne vedd el mi tőlünk... Bűneinket ne nézd, méltass minket is Jézus Krisztusunknak tisztító vérére, drága érdemére s majd az üdvösségre.

Add éreznünk és értenünk Atyánk! hogy csak várat, de nem késik szabadító kegyelmed. Csak mi ne késsünk el a megváltott és megmentett örvendező lelkek erős reményével, sziklanagy hitével s énekeljük buzgón: *„A kik bíznak az Úristenben nagy hiedelemmel, azok nem vesznek el semminemű veszedelemben; mint a Sion hegye megállnak s nem ingadoznak”*. Legyen meg mindenben a te akaratod. *Amen*.

Kiváló tisztelettel vagyok

Szerep, 1914 október 3.

Nagy Márton,
református lelkész.

A Máramaros—ugocsai ref. egyházmegye őszi közgyűlése.

A Máramaros—ugocsai református egyházmegye szept. hó 23-án Técsőn tartotta szokásos őszi rendes közgyűlését, Biky Ferenc esperes és nmélt. György Endre egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt. Dacára a háborús idők okozta rossz közlekedési viszonyoknak, reményen felüli számban jelentek meg a lelkészek és az egyes egyházak kiküldöttei. A szigetiek legnagyobb részben — mintha nem is lett volna vonat — kocsikon jöttek; míg egyik ugoesai tanácsbíránk csak úgy vehetett részt az előző este tartott értekezleten, hogy a királyházai állomástól — az állomásfőnök előzékenysége folytán — egy tehervonaton tette meg az utat Técsőig.

A gyűlés előtt reggeli istenitisztelet volt a templomban, melyen Pálur István csepci lelkész imádkozott buzgósággal. Templomból kijövet az elemi iskolába mentünk, ahol esperes úr alkalomszerű imádságával kezdetét vette a tulajdonképeni közgyűlés. Majd a főgondnok úr megnyitó beszédét hallgattuk, mely csöndben meghatva. Hogy mily szép volt az ima s mily remek tartalmú a megnyitó beszéd: annak részletezésébe nem bocsátkozok, csak annyit említek, hogy a közgyűlés határozata alapján ki fognak nyomtatni és az egyes egyházak presbiterei között szétosztatnak.

Tárgysorozatunk mindössze 32 pontból állott. Az egyes ügyek egymás után peregtek le, mert az előadói javaslatok, kevés változtatással elfogadtattak. Két új tanácsbíránk, Kovássy Ákos úr. és dr. Székelyhidny József volt ügyészünk, letették az esküt. Dr. Kun Béla egyházm. főjegyzőnk visszavonhatatlan lemondását sajnálattal vette közgyűlésünk tudomásul, érdemét jegyzőkönyvileg megörökíti és őt egyetemi tanárrá történt ki-neveztetése alkalmából üdvözlö, életére és munkájára Isten áldását kérjük.

Az esperes úr évi- és időszakos jelentései, valamint a máramarosszigeti Lyceum igazgatótanácsának határozatai jóváhagyólag tudomásul vétettek. Majd az egyes egyházak segélykérvényei, építkezési és kölcsönügyek, telekvétel stb. következtek, melyek elfogadtattak és pártolólággal terjesztettek fel az egyházkerületre.

A gyűlés $\frac{3}{4}$ 12 órakor véget ért.

Délután bírósági ülés volt, melyen Kovács János szöllősi tanító fegyelmi ügye tárgyalatott. Véglegesen elmozdított.

tivadari.

A tiszántuli református egyházkerület püspökétől.

6529—1914. szám.

Körlevél

a főhatóságom alatti összes egyházi és iskolai hatóságokhoz.

A hadügyminiszter úrtól eredő felszólalás szerint egyes hatóságok és hivatalok a távirát és távbeszélőt gyakran indokolatlan mértékben veszik igénybe, holott a jelenlegi komoly körülmények között a távirát és távbeszélő ily túlterhelése nemcsak az általános forgalom akadálytalan és gyors lebonyolítását hátráltatja, hanem és különösen a katonai érdekekben továbbítandó táviratok, illetve lebonyolítandó távbeszélgetések meggátolásával felette káros következményeket szülhet.

A vallás- és közokt.-ügyi miniszternek e tárgyban 4707—1914. eln. szám alatt hozzám intézett kérelmére is hivatkozással, indítatva érzem magamat arra, miszerint felkérjem a főhatóságom alatti összes hatóságokat és hivatalokat arra, miszerint az indokolatlan távirátváltást és távbeszélgetést mellőzzék, másrészt, amikor ezeknek szüksége tényleg fennforog, a táviratok szerkesztésénél rövidegre és tömörségre törekedjenek, a fölösleges és kiküszöbölhető szavakat (névelő, címzéseknel szokásos jelzők stb.) hagyják el és a távbeszélgetéseket is lehetőleg röviden s kizárólag a tárgyhöz tartozó dolgok elmondásával bonyolítsák le.

Atyafiságos szeretettel vagyok:

Debrecen, 1914 október hó-20-án.

Dr. Baltazár Dezső, püspök.

KÜLÖNFÉLÉK.

1915-iki lelkészvizsgái tételek.

I-ső (kápláni) vizsga:

1. *Újszövetségi exegesis:* János apl. első levelének tudományos magyarázata kritikai bevezetéssel.
2. *Dogmatika:* A hit fogalma és tartalma a protestáns dogmatikában.
3. *Moral:* Az erkölcsiség viszonya a kulturához.

II-ik (lelkészi) vizsgára:

1. *Egyház szónoklattan:* Isten országa eszméjének fontossága az igehirdetés szempontjából.
2. Egyházi beszéd Máté 10., 39. alapján (Aki megtartja...)
3. Biblia magyarázat Luk. III. 1—14. vers (Keresztelő János predikációja).
4. Káté magyarázat. 55-ik kérdés (communio sanctorum).

Az első lelkészképesítőre a 3 tétel közül egyet kell kidolgozni és 1915 jún. 1-ig nt. Kiss Ferenc lelkészképző-intézeti igazgatóhoz beadni.

A második vizsgára kitűzött 4 tétel beadási határideje 1915 jún. 1. és szinte nt. Kiss Ferenc lelkészképző-intézeti igazgatóhoz adandó be.

— A debreceni egyetem hittudományi karának tanrendje:

Újszövetségi exegesis. Heti 3 óra. Hétfőn, kedden, szerdán délelőtt 8—9-ig. Dr. Erdős József ny. r. tanár. VII. sz. tanterem.

Újszövetségi görög nyelv és szöveg analysis. Heti 2 óra. Csütörtökön d. e. 8—10-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Kánontörténelmi seminarium. Heti 2 óra. Pénteken d. e. 8—10-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Synopsis. Heti 1 óra. Szombaton d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. IX. sz. tanterem.

Ószövetségi írásmagyarázat. Heti 3 óra. Hétfőn 12—1-ig, csütörtökön, szombaton d. e. 8—9-ig. Sass Béla ny. r. tanár. IX. sz. tanterem.

Ószövetségi theologia. Heti 3 óra. Csütörtökön d. e. 9—10-ig, pénteken d. e. 9—11-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Ószövetségi isagogica. Heti 3 óra. Hétfőn, kedden, szerdán d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Héber nyelvtan. Heti 3 óra. Hétfőn d. e. 10—11-ig, kedden d. e. 8—9-ig, szerdán d. e. 10—11-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Dogmatika. Heti 4 óra. Hétfőn, kedden, szerdán, szombaton d. e. 9—10-ig. Dr. Lencz Géza ny. r. tanár. VII. sz. tanterem.

Dogmatikai seminarium. Heti 1 óra. Pénteken d. e. 8—9-ig. Ugyanazon tanár. IX. sz. tanterem.

Apologetika. Heti 3 óra. Hétfőn d. u. 4—6-ig. Ugyanazon tanár. VII. számú tanterem. Csütörtökön d. e. 9—10-ig. Kollégiumi levéltár.

A belmissió. Heti 2 óra. Szerdán d. e. 10—12-ig. Kiss Ferenc ny. r. tanár. VII. sz. tanterem.

A jó pásztor. (Bevezetés a cura pastoralis és belmissió elméletébe.) Heti 2 óra. Kedden d. e. 10—12-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Gyermekek és ifjak lelki gondozása. Heti 2 óra. Csütörtökön d. e. 10—12-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Seminarium. Heti 2 óra. Kedden d. u. 3—5-ig. Ugyanazon tanár. IX. sz. tanterem.

Egyházi szónoklattan. Heti 4 óra. Hétfőn, kedden, pénteken, szombaton délelőtt 10—11-ig. Dr. Ferenczy Gyula ny. r. tanár VIII. sz. tanterem.

Gyakorlati biblia magyarázat. Heti 2 óra. Csütörtökön d. e. 10—12-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Seminarium. Heti 2 óra. Szerdán d. u. 3—5-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Keresztység történelme. Heti 3 óra. Hétfőn, pénteken 10—11-ig. VII. sz. tanterem, kedden d. e. 10—11-ig IX. sz. tanterem. Zoványi Jenő ny. r. tanár.

Magyar protestáns egyházi irodalom történet. Heti 3 óra. Hétfőn, kedden, pénteken d. e. 11—12-ig. Ugyanazon tanár. IX. sz. tanterem.

Magyar protestáns egyháztörténelmi seminarium. Heti 2 óra. Pénteken d. e. 8—9-ig. VIII. sz. tanterem, csütörtökön d. e. 8—9-ig. IX. sz. tanterem. Ugyanazon tanár.

Vallástörténet. Heti 3 óra. Szerdán, szombaton 11—12-ig, kedden 12—1-ig. Csánki Benjámín ny. r. tanár IX. sz. tanterem.

Keresztjén erkölestan. Heti 3 óra. Szerdán, csütörtökön 12—1-ig. VII. terem, pénteken 12—1-ig VIII. terem. Ugyanazon tanár.

Keresztyén erkölcstani seminarium. Heti 2 óra. Hétfőn d. u. 3—5-ig. *Ugyanazon tanár.* IX. sz. tanterem.

Egyházjog. Heti 5 óra. Hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken d. e. 9—10-ig. *Dr. Kun Béla* a jog- és államtudományi karon ny. r. tanár. VI. sz. tanterem.

Bevezetés a filozófiába. Heti 4 óra. Hétfőn és kedden d. u. 3—4-ig, szerdán d. u. 3—5-ig. *Dr. Tankó Béla* bölcsészettanári ny. rk. tanár. II. sz. tanterem.

A görög filozófia története. Heti 2 óra. Csütörtökön d. u. 3—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Az ó- és középkori nevelés története. Heti 2 óra. Szombaton d. u. 3—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Közjog és közigazgatási-jog. Heti 2 órán. *A kinevezendő előadó.*

Nemzetgazdaságtan. Heti 2 órán. *A kinevezendő előadó.*

Közegészségtan. Heti 2 órán. *A kinevezendő előadó.*
Egyházi és műténklés. Heti 2 órán. *A kinevezendő előadó.*

Egyéb tudományokat a helyi lelkészképző intézetben az ott érvényben levő tan- és órarend szerint adnak elő.

— **Disz gyászjelentők.** Testületek eddig is adtak ki külön gyászlevelet, midőn sorukba tartozó jelesek dőltek a sírba. Most pedig rendes szokássá vált a messze csatamezőkön elesett hősök nevét az ünnepélyes gyászlevéllel is koszorúba fenni. Így járt el a debreceni ezred tisztikara, kinek jeientőjében olvassuk Horkay Lajos debreceni tanító elesett vitéz fiának a nevét. A kunszentmiklósi református főgimnázium pedig a hős *Czira Dénes* tanárnak állít ilyen módon emléket. A sorainkból elesett harcosokra szeretettel gondolunk. Emlékeket szívünkbe zárjuk.

— **A debreceni ref. főgimnáziumban** a tanítást október 26-ikán, hétfőn újra megkezdik, miután a városi járványbizottság október 21-ikén tartott ülésében megállapította, hogy Debrecenben a lakosság körében kolera-eset eddig egyáltalában nem fordult elő.

— **Dr. Papp Tibor, a máramarosszigeti református jogakadémia igazgatója meghalt.** A református közéletnek és tudós világnak ismét nagy gyászja van, Papp Tibor akadémiai tanár, igazgató f. hó 22-én meghalt. Benne kiváló tudóst, ügybuzgó, fáradhatatlan munkást vesztett egyházkerületünk, kinek emlékezetét hirdetik fennmaradt alkotásai s kegyelettel megőrzik tanítványai és tanártársai. A család a gyászestéről a következő értesítést bocsátotta ki: „A B. F. R. A. — A legmélyebb fájdalommal tudatom, hogy szeretett férjem dr. PAPP TIBOR, a máramarosszigeti református jogakadémia igazgatója, Máramaros vármegye törvényhatósági és közigazgatási bizottságának s Máramarossziget sz. kir. város képviselőtestületének tagja három heti súlyos szenvedés után, áldásos élete 54-ik, tanári működésének és boldog házasságának 24-ik évében, Debrecenben, 1914 október 22-én reggel csendesen meghalt. Porrészeit Debrecenben, október 24-én d. u. 3 órakor a közpoház szertartás terméből, a református nagytemplomban tartandó gyászszertartás után temetjük a Várad-utcai temetőbe. Emlékét fenntartják munkásságának szép eredményei s nemes lelke által megérdemelt

forró szeretetünk. Özvegye: Pap Tiborné Sperlág Jolán. Testvérei: Castelli Adolfné szül. Pap Margit és gyermekei. Özv. Gáthy Gézané szül. Pap Irma és gyermekei. Pap Gábor és neje Pajkósy Mariska. Dr. Pap Imre és neje Ceiple Otília és gyermekei. Fülöp Zoltánné szül. Pap Tertulia és gyermekei. Dr. Konez Miklósné szül. Pap Rózsika és gyermekei. Anyósa: Özv. Sperlág Józsefné szül. Akay Mária. Sógora és sógornői: Sperlág Géza, neje és gyermekei. Sperlág Ilona Olsavszky Gyuláné, férje és gyermekei. Sperlág Sarolta Kóczián Dezsóné, férje és gyermekei. Sperlág Zoltán, neje és gyermekei“.

— **Halálozás.** *Miklóssy Gyula* debreceni lakos, szatmármegyel nagybirtokos két szép fiát siratja: *Dezsőt*, a debreceni kir. tábla tanácsjegyzőjét s *Bélat*, kik a harcúterén szerzett betegségeknek lettek áldozataivá.

— **A háború.** E két hét háborús eseményei nekünk sok örömet és győzelmet jelentettek. Csapatunk visszafoglalták az utolsó kárpáti szoros is s végleg kiverék az orosz hazánkból. Csernovitzot, Bukovina fővárosát felszabadították, Lemberg felé több irányból közelednek s a derék német szövetséges seregekkel együtt északon már Varso körülzárásánál tartanak. A francia-belga harcúterén foly a tengerparti csata s a németek lépésről-lépésre nyomulnak előre Dünkirchen és Calais felé. Az angolok a német tengerparti hódítás-mindenáron szeretnék megakadályozni, mert attól féltnek, hogy a németek Calais-ból Zeppelinjeikkel és invaziós seregükkel halálos dőfést mérnek majd Anglia remegő testére. De törekvésük a németek energiáján meg fog törni s a nagy kalmár elveszi perüdiája, gyalázatos árulása miatt méltó jutalmát.

— **Értesítés.** A debreceni református tanítóképző intézetben és a vele kapcsolatos gyakorló iskolában a tanítások folyó hó 26-án hétfőn megkezdődnek. Debrecen, 1914 október 22. *Dr. Veress István*, igazgató.

— **Egy hajduböszörményi tanár hősi halála.** A hajduböszörményi református Boeskey-főgimnázium igazgatótanácsa és tanári kara által kiadott gyászjelentésből vesszük a hírt, hogy *Marschalkó Gusztáv*, a hajduböszörményi főgimnázium jeles és ügybuzgó tanára, Hajduböszörmény város képviselőtestületének s Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, miní a debreceni 3-ik honvéd gyalogezred tartalékos hadnagya Zimonymál folyó hó 12-én kapott súlyos sérülése következtében folyó hó 19-én este 8 órakor 40 éves korában Ujvidéken meghalt. A hősi halált szenvedett érdemes tanár holttestét Hajduböszörménybe szállították és pénteken délután fél 3 órakor a református templomban megtartott ima után temették el óriási részvét mellett.

— **Halálozás.** Értesítjük jó barátainkat, ismerőseinket, kik nehéz bánatunkban őszintén részt vesznek, hogy szeretett fiunk, testvérünk, rokonunk *Biki Béla*, a szatmárnémeti református főgimnázium VI. osztálybeli tanulója folyó hó 17-én d. e. 9 órakor Nagyváradon 16 éves korában elhunyt. Folyó hó 20-án d. e. 10 órakor helyezük csendes siri álmra a nagyszöllősi temetőben a viszontlátás vigasztaló hitével. Nagyszöllős, 1914 október 19. Istenünk, örködj porai felett! Szülei: Biki Ferenc és neje Kemény Ida. Testvérei: Biki Ida, férjével Rácz Lajossal, gyermekeik: Lilike és Iduska; Biki Juliánna, férjével Tusa Menyhérttel, gyermekük: Gabriella; Biki Zoltán és Biki Jenő.

— **Dérczy Imre papsága.** A szíve hozta hozzánk Dérczy Imre volt élesdi plébánost. Az evangéliumi szabadsághoz, a magyarsághoz, az egyetemes emberi haladáshoz való benső vonzalma. Ezért lett ilyen előzmény és nagy irodalmi készütség mellett egyszerű kálvinista káplán s ezért tudatja most örömmel az öt nagyrabecslő és szerető ismerősöknek, hogy a mezőszavai ref. egyház egyhangúlag lelkészül választotta. Mezőszava kis egyház (akárcsak Réztelke) ott valahol Kolos megyében. Magárahagyott s fajlag is meggyengült magyarsággal. Lelket se sokat számlálhat, annál inkább el kél ott a derék, művelt pap, amilyenek mi Dérczy Imrét ismerjük s akinek szívünkben szerencsét kívánunk.

— **Özv. Degenfeld Gusztávné** szül. gróf Karacsay Melania ismét 1000 koronát küldött a debreceni Vereskereszt javára. A világharc folyton szedi áldozatait. Omlik a piros vér szakadatlan. Jönnek a sebesültek hosszú sorban. De nő az áldozatkészség s csodákat teremt a honszerem. Áldozik a dús, áldozik a szegény, akinek lelke van. Példát mutat a főúri özvegy is. Már harmad izben (eddig 2000 koronát adott) mutatja ezt a példát, melyet dűsgazdag polgáraink és pátriciusaink is követhetnének... Az Isten áldja meg ezt a nagy magyar asszonyt minden áldásával s legelsőbbben azzal, hogy ennek a borzalmas világháborúnak ránk dicsőséges végződését minél hamarabb megláthassa.

— **Az új hajdúnánási pap.** Az e héten lezajlott nánási papválasztás eredményes volt, amennyiben a pályázók közül nagy szótöbbséggel Kolozsváry Mihály hajdúnánási vallásánár választatott meg lelkésszé. Az új lelkész működéséhez szép reményeket fűzünk s munkájára és gyülekezetére isten áldását kérjük.

— **Az élesdi református ifjúsági egylet** és a népkör kérésére a vértanúk napján *Dávid Gyula* református lelkész a nagyközönséggel megtelt élesdi református templomban a XC-ik zsoltár elénekzése után mindenkit könyekig meghatóan imádkozott — a vértanúkról is megemlékezve — a királyért, a hazáért, a hű szövetségünkért, harcoló seregeink győzelméért, a harctéren elhaltakért, a sebesültekért, végül az újonnan behívottakra s az itthon maradtakra kért Istentől áldást és segédelmet. A templomból a Hymnusz elénekzése s a közének után a lelkész felhívására az egész közönség a népkörbe ment, hol D. Gy. egyleti elnök szép alkalmi beszédet és Veres Sándor segédlelkész tartalmas felolvasást tartott az „Aradi Golgotáról”. A Háború miatt megritkult, de konfirmált iskolahagyottakkal mégis jó kis énekkart alkotni képes református ifjúsági egylet énekelte el erre a „Nagy Bercsényi Miklós felkel a sírjából” kezdetű új kuruc dalt. Majd Fazekas Kálmán egyleti tag nagy hatással szavalta el „A vértanúk/ emléke” című költeményt. A szavalás hatásától fellelkesült közönség, miután a szózatot elénekelte, Dávid Gyula lelkész szép reményeket ébresztő lelkes elnöki zárszava után, az igazság mellett vitézül harcoló hadseregünk győzelmének reményével igen jó hangulatban oszlott széjjel. Hazamenet dalolgatták a „Ne félj magyar a csa-

tától” kezdetű dalt a Kossuth-nótára. Adakozás is volt a hadba mentek itthonhagyott szegényeinek és a sebesültek élesdi iskolaépületünkben fekvő csapatá javára.

Sz. M., köri jegyző.

— **Elesett hőseink.** Mélységes fájdalommal jelentjük szeretett kartársunknak *Czira Lajos* tornatanárnak élete virágjában, 33-ik évében, 7 évi tanári működés után, váratlanul bekövetkezett halálát. Mint a 22-ik gyalogezred t. h. zászlósa küzdött hazájáért az északi harctéren s a miskolci kórházban hunyt el folyó hó 19-én. Temetése folyó hó 20-án délután 3 órakor volt Miskolcon. Emlékére folyó hó 25-én délelőtt fél 11 órakor a főgimnázium tornatermében gyászünnepélyt tartunk. Tanítványai kis seregét sikerről-sikerre, győzelemről-győzelemre vezette s most ő esett el a Nagy Legyőzhetetlen csapása alatt. A szívünk megremeg, könnyeink peregnek. De szívünk elcsitítjuk, könnyünk letöröljük. Most mennünk kell tovább, rendületlenül, rendeltetésünk pályafutásain, amerre a Seregeknek Ura, Istene mutatja útunkat. Találkozunk ez úton! Isten veled bajtárs! Mezőtúr, 1914. évi október hó 20. *Ref. főgimnázium tanári kara.*

— **A debreceni tud. egyetem almanachja** az 1914—15. iskolai év első felére megjelent s tartalmazza mindhárom kar meghirdetett előadásait. A theol. kar órarendje végén utalás történik a lelkészképző intézetre is, amelyben olyan tárgyak kerülnek előadásra, amelyeknek ez idő szerint az egyetemen képvisellete nincs.

— **Harnach A. levele 12 angol theologushoz.** A Protestáns Egyházi és Iskolai Lap Kováts István theol. tanár fordításában leközli Harnach-nak egy nyílt levelét, amelyet 12 angol theologusnak hozzá intézett levelére válaszul írt. E levélben a világhírű tudós meggyőző érvekkel mutatja ki Anglia árulását s világosítja meg azt a nagy kulturfeladatot, melyet Németország és Ausztria-Magyarország az ázsiai orosz despotizmussal szövetkezett nyugati hatalmak ellenében fegyverrel kénytelen megoldani: a szellemi és anyagi előhaladás zavartalan biztosítását.

Pályázat.

A gencsi református egyház pályázatot hirdet egy helyettes orgonista kántortanítói állásra.

Kötelessége: a III—VI. vegyes osztály tanítása és a kántori teendők végzése. Fizetése: évi 900 korona. Pályázati határidő október 27. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Folyamodványok református lelkészi hivatal címére küldendők.

Gencs, 1914 október 13.

Papp József,
református lelkész.

Pályázat.

Az adorjáni református egyház pályázatot hirdet egy nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Fizetés: természetbeli lakás kerttel, kenderes földdel, 354 korona az egyház pénztárából fizetve, $7\frac{3}{4}$ hold szántóföld, 2 drb. jószágra legelőjog. Temetések alkalmával a rendes stóla. Az államtól a törvényszerinti fizetékiegészítés. Kötelesség: I–VI. vegyes osztályok tanítása a tiszántúli ref. egyházkerület tanterve szerint. Szerdán és szombaton d. u. az ismétlők tanítása. A lelkész másnemű elfoglaltsága, avagy betegsége idején istentisztelet végzése. Állami adókat az egyház fizeti; a fizetés évnegyedenként történik előre fizetve.

Pályázhatnak okleveles református tanítók. A kérvények t. évi október 23-áig a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás november hó 1-én elfoglalandó.

Adorján u. p. Sárköz. (Szatmár m.), 1914 szept. 21-én.

Demjén István,
ref. lelkész.

Pályázat.

A debreceni református tanítóképző intézet pályázatot hirdet a megüresedett mennyiség és természettudományi tanszéken segédtanári állásra.

Pályázhatnak tanítóképző intézeti és középiskolai tanári oklevéllel bíró református vallású tanárok.

A tanszék javadalmazása, ha a pályázónak tanári oklevele van, 2000 (kettőezer), ha oklevele még nincs, csak alapvizsgája, akkor 1600 (egyezerhatszáz) korona az 1914–15 isk. évre.

Az állás november 15-én elfoglalandó.

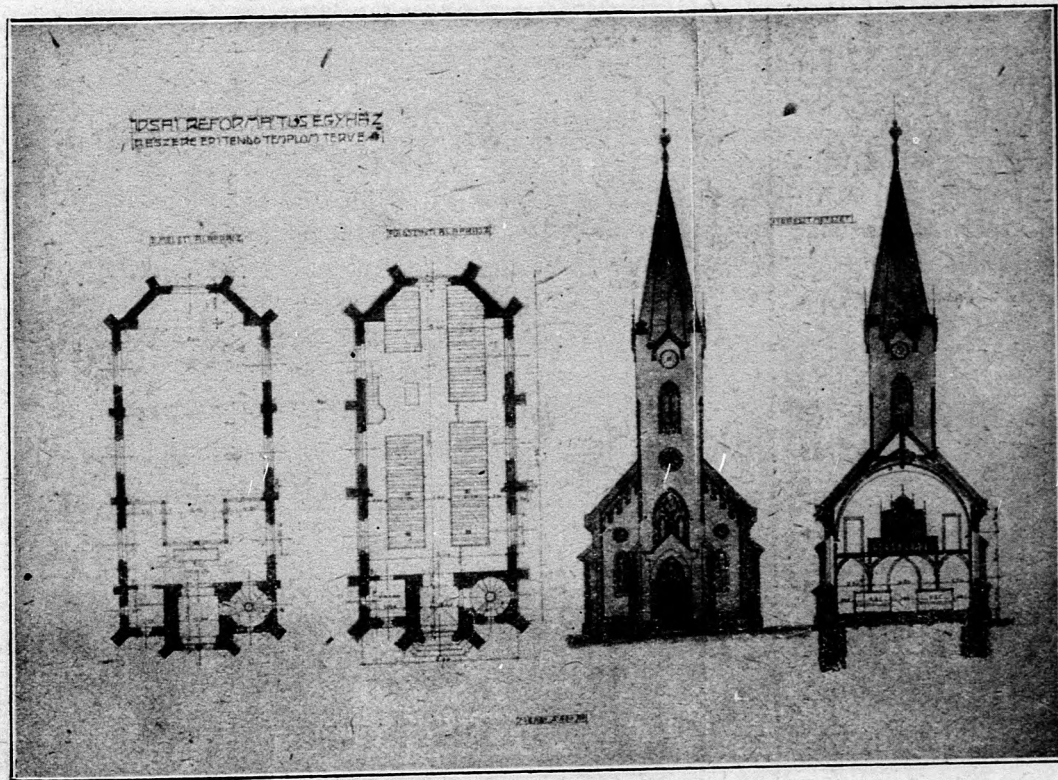
Felhívatnak a pályázni kívánók, hogy okmányaikat a ref. püspöki hivatalhoz f. év nov. 10. napjáig adják be.

Debrecen, 1914 október 14.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.
Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

HOLLÓS és QUITTNER

építészek és építő-
mesterek

Budapest

VIII., Mária-u. 11. sz.

Telefon: József 34–10.

Elvállalnak mindennemű, az építési szakba vágó munkálatokat, költségvetések készítését, építkezések keresztülvitelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró speciálisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegény egyház gyülekezeteknek iskolák és templomok, valamint lelkész- és tanítói lakások terveit díjtalanul elkészítik. Adnak szakvéleményt és becsleéseket végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakkavágó felvilágosítással.

